

Հաքին ըրգգաթ ու մերհամեթտէն աչգ ու սեվտանա գատար եալընը պիր գաչ կիւն, եախօտ չօգ տէֆա պիր գաչ սաաթ մէսաֆէ տիր, Շիմտի անլաճորմուսունուզ:

— Հէնուզ անլամաեօրում:

Սըր Վիլիամս. — (սէօղիւնիւ իքմալ իտէրէք.) Էրմին պէնի սեվմէօր, ֆազաթ աճըօր:

— Էվլէթ:

— Անճադ մատէմքի պէրլէեհէք վազթըմըզ եօգ տուր, իչէ պիր ան էվլէլ խիթամ վէրմէլիեիզ:

— Նէ՞ տիմէք իսթէօրսունուզ:

— Դըզընըզըն պէնի սեվմէսինէ պէրլէմէիպ, իլլա պէնի սեվմէհէկինի վաա իլլէմէսի խուսուսընտա քէնտիսինի իճպար իթմէլիեիզ:

— Միւմքի՞ն մի տիր:

— Պունտան գօլայ շէյ եօգ տուր. տինլէնինիզ:

Օլ էննատէ սըր Վիլիամսըն աթը կէթիրիմէքլէ, մէր-գուժ եուլարը գօլունա կէչիրտիւտէն սօնրա, Մ. տը Պօր-րէօեա խիթապէն:

— Պիր գաչ աաըմ պանա ընֆազաթ խտին տէ կէօրիւ-շէլիւ, տէտի:

— Բէք էյի կէօրիւշէլիւ:

— Պիր ազ էվլէլ էրմինէ պիր վաա իթտիրմէք լիւզու-մընտան պահա խտիօրտում, տէյիլ մի:

— Էվլէթ, հաթթա պու խուսուսուն գօլայ օլտուղունու տա պէեան խտիօրտումուզ:

— Բէք գօլայ տըր. քէնտինիզ միւհաքէմէ իտինիզ. պու խուսուս իչին, էրմինին պանա միւթէշէքըլը օլմասը լաղըմ տըր:

— Սիղէ՞մի, ֆազաթ նա՞ըլ օլապիլիր:

— Պօրէօ, պէնի տինլէնին, վէ դաեթթ ֆէթին վէ ճին կիպի ազիլ պիր քիմնէ օլտուղունու իլան իտին:

— Պէն տէ օ արգուտէեիւ:

— Ֆէրնանը խըրըզըզլա իթհամ իթտիք, անը հապս

էօլմիւշ օլան պիր քիմնէ հազգընտա տըր քի, պէօլէ պիր մուհապէթ իլէ նէ՞ իւմիտ, նէ՞ սաաթէթ, վէ նէ՞ մէսէրրէթ օլամազ:

Սըր Վիլիամս. — (կէօեա կէնճ գըզըն նէ տիմէք իսթէտի-կինի անլամաեօր կիպի կէօրիւնէրէք.) Էօլմիւշ օլան պիր քիմնէ մի, տէտի:

Էրմին. — Եախօտ օ գապիլ պիր շէյ. չիւնքի օ քիմնէ պէնիմ իչին էօլմիւշ տիմէք տիր:

Պատէհու, սըր Վիլիամսըն ալըն էեիլմիշ, կէօղլէրի հալը մահընիեթ ընսպ իթմիշ, վէ թավը ու հարէքէթի՝ մէյ-եուս վէ մահընի քիմնէլէրին թավը ու հարէքէթինէ կիրմիշ օլտուղունու կէօրմէրլէ, էլինի մէրգուսմա ուզաթարազ:

— Իշթէ կէօրիւեօրսունուզըլ, պէն տէ սիղին կիպի մէ-սուտ տէյիլիւ, տէյի պէեան իլլէտի:

Սըր Վիլիամս. — (եապաչ սէտա իլէ.) Բէք ալէա, քէտէր-լէրիմիզի պիրլէշտիրիպ իճրաի մէսէրրէթ իտէմէ՞զմիեիզ, էկէր տիղլէրինիզէ գաբանարազ, պիր ալաղը սիղէ ունուլթուր-մազ խուսուսընտա էօմիւմիւ ուղրունուզա ֆէտա իտէճէկիմի պէեան իթսէմ, — ալազ քէլիմէսինի իսթիմալ իթտիրկիմէ աֆիլ իտին, չիւնքի բէտէրինիզ հէր շէյի պանա հիքեաեթ իթմիշ տիր, — վէ պիւթիւն հաեաթըմըն հէր տազըզաւը, հէր մուսմէլէսի, վէ հէր միւլահազասը մահզա ուղրունուզա հասը իտիլէճէկինէ տայիր եէմին իթսէմ, վէ պիր մէլէք մու-վաճէճէսինտէ պուլունուրճասընա տիղ շէօքիւպ պու եէմի-նիմի թէէքիտ իլլէսէմ...

Պու արա էրմին, թէքրար էլինի ուզաթարազ, վէ ճէ-վապը ընտա եօլունտա պաչընը սալաեարազ:

— Խայր, խայր, սըր Վիլիամս, սիղ պիր գալպի նէճիպ սահիպիսինիզ, վէ գալպի միւնքէսիր վէ անճազ պիր խաթը-րէ իլէ եալաեան պիլարէ պիր գատընըն եանընտա եալամազ-տան իսէ, չիմտիքի հալինիզէ տահա լաեըզսընըզ. էվլէտա՝ տօսթուժ, կիտինիզ վէ պէնի ունուլթմաեընըզ... սաաթէթի-նիզ իչին էօլէ թէմէնիեաթը խալիսանէտէ պուլունահաղըմ

Ա—167

եարը կիճէ ըատտէլէրինտէ Մանուար չաթօսունա վասըլ օլտու, վէ օրաաա քէնտիսի իչին վիրուտ իթմիշ օլան պիր մէքթուպու ալըպ, միւնտէրիճաթընը օգուտուգտան սօնրա, մէսէրրէթլէ ընֆը սէտա իթտի:

Պու մէքթուպ, ժանն թաբաֆընտան եաղըմըշ, վէ Գօ-լար՝ գօնթ տը Գէրկաղըն գուրչունու իլէ վուրուլտուղու կիւնիւն սապահըը իրապ իթմիշ իտի:

Գօլար՝ Պազգարանըն ֆիրարը խապէրինտէն տօլաեը օլ տէրէճէ ալթիւսթ օլմուշ իտի քի, մէքթուպը մէքթիւրու պիր սուֆրա իւզէրինտէ պրազըզ քօսթաեա վազթ ու զէմանըյլա թէսլիւ իթմէկէ ունուլթմուշ իտի:

Սըր Վիլիամս, մէքթիւր մէքթուպու եէտինտէ հըֆզ իտէրէք:

— Զանն իտէրիմքի իչիւմ հէր վազըթտան զիեատէ եօ-լունտա տըր: Էրմին իլէ էվլէնէճէեիւ, ժանն տա մէթընէսիմ օլաճազ տըր: Զէվալը Արման, տէտի:

Պարօնէնին քէշֆ իթտիկի հալ վազը օլտու. շէօլլէքի էրմին օ կիճէ սապահա գատար ուեուեամաեըզ, ազիւմ պիր հէեհէճան իչինտէ պուլունուղու հալտէ, կէչմիշ զէմանա տօղ-րու աթֆը նաղարը միւթալէա իլէ, զայպ իթտիկի սաա-տէթ ու իգպալի, վէ մահվ օլան թէխայեիւլաթընը կէօղ էօ-նիւնէ կէթիրտիկի կիպի, միւսթադպէլի տախի թէտգիգ իլլէտի:

իթտիրտիք, պինապէրին եազընտա մահքէմէի ճինաեթթտէ մուհաքէմէ իտիլէճէք տիր, տէյիլ մի:

— Էօլլէ զանն իտէրիւմ:

— Իմտի, քէնտիսինի մահվ իթմէկէ իթիեաճըմըզ օլտու-ղու կիպի, գուրթարմաեա տա իթիեաճըմըզ օլապիլիր:

— Սէպէպլինի անլամաեօրում:

— Տուրունուզ, պիր շէյ ֆարզ իտինիզ. էրմինին Ֆէր-նանը սեվմէքտէ օլմասը ինքեարը նազապիլ պիր խուսուս տուր: Ֆէրնանըն աչգ ու մուհապէթի սախթէ օլուպ, քէն-տիսի պիր ալազ քիմնէ օլտուղու հալտէ, էրմինին եալընըզ թրախումասընա կէօղ տիքմիշ, վէ պիղզաթ Պազգարաեը սեվմէքտէ պուլունումուշ տուր, էօլլէ տէյիլ մի:

Պօրէօ կիւլմէեէ պալաեարազ:

— Էօլլէ եա, անճազ շու գօմէտիաեը ըէք կիւզէլճէ օյնա-տըղըմըզ քէնտիմիզ տէ թէսլիւ իթմէլիեիզ, տէյի պէեան իլլէտի:

— Էվլէթ, պունտան տահա միւքէմէլէն օյնանըլամազ իտի. ֆազաթ պիր ազ տահա տուրուն: Իմտի Ֆէրնան կէրչի էրմինին գալպինտէ մահվ օլմուշ իսէ տէ, ֆիֆրինտէն չք-մամըշ տըր: Էրմին՝ անըն սիրգաթ վազըաւընը պիլմէք:

— Պունտան նէ՞ օլուր:

— Պիլմէլի տիր:

— Ֆիքրինիզի անլամաեա պալաեօրում:

— Էկէր էրմին օ խուսուստան խապէրտար օլուր իսէ, եա անը թահգիլ իտէրէք, իֆազաթընը պուլաճազ վէ պէնի սեվմէճէք, եախօտ գատընլարըն՝ սեվմիշ օլտուգլարը քիմնէ-լէրտէն տօլաեը գալպիլինտէ հուսուլէ կէլէն հիստիեաթը ալիճէնապանէեթ իթթիպա իլէ, անը գուրթարմազ իսթէեթ-ճէք տիր:

— Ֆազաթ օլ վազըթ...

— Տուրունուզ... պէն Ֆէրնանը, ճինաեթթ մահքէմէսի հուզուրունա չըգմազ, վէ քիւրէեթ աթըլմազ մէզլլէթինտէն գուրթարմաեը թէահիւտ իտէրիւմ:

Ա—168

քի, ճէնապը Ալլահ սէսիմի իշիտէճէք, վէ գալպի սէրպէսթ օլան տիկէր կէնճ պիր գըզը սիզին գարշընըզա չըգարաճագ տըր:

— Օ հալտէ էլվէտա, աղիզէմ, էլվէտա:

Սըր Վիլիամս պու սէօղլէրի իրատ իթտիքտէն սօնրա, մէյեուսիեէթ սանէմի միսիլու լէհճէսի սօլմուշ օլարագ, վէ լաքին ասլա հընչգըրտամագ հալի կէօթէրմէեէն պիր եէիսի աղիմ իլէ տեաղա գալգարագ, պիր գալ ատըմ արտըգտան սօնրա, թէքըրար կէրի տէօնիւպ, էրմինին էլինի էօբտիւ, վէ,

— էլվէտա, էլվէտա, տէտի. գէվալլը վալիտէ իսէ, գըզը իլէ սըր Վիլիամսն պուլունտուգլարը մահէլլէ եագլա- շարագ, իրիսի արասընտա ճէրէեան իթմիշ օլան միւքեալէ- եի տինլէմիշ օլտուղու հալտէ, պարօնէ, մէզպուրէեէ եագլա- շարագ, քէսիք սէտա իլէ:

— Ալլահա ըմարլատըգ մատամ, եարըն սիզին իլէ վէ- տալաշմագ իւզրէ թէքըրար պուրաեա կէլէճէեիմ, տէտի, վէ իհթիեարէ պարօնէնին էլինի էօբտիւքտէն սօնրա օրատան մուֆարագաթ, վէ Մ. աը Պօբրէօ տա քէնտիսինէ բէֆագաթ իթտի:

Մէրգուլար, չաթօնուն հալիսինէ տեագ պաստըգլա- րընտա, գալէմ միւտիլի:

— Էյ նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի:

Սըր Վիլիամս. — Ձանն իտէրիմքի, գայիմ բէտէրիմ օլա- ճագընըզ, տէյի ճէվապ վէրտի:

Պարօնէ պիւթիւն պիւթիւն թէպաթիլ օլմուշ իսի: Մէր- գուլ, աղ էվվէլ ֆէտաքեարանէ էօլիւմէ հազըր պուլունան մահզուն, միւքէտտէր վէ մէյեուս տէլիգանլը օլմաեւպ, օյ- նատըզը գօմէտիա վասըթասըյալ իղֆալ իթտիկի պիշարէեի մասիարա իտէն Տօն ժուանըն հալինի քէսպ իթմիշ, եախօտ ինկիթէրրա արազիսի էհալիսինէ մախսուս միւթէֆէքթիլ թապիեաթը հաիզ օլան պարօնէ սըր Վիլիամս գալմաեւպ, մէրմէր կիպի սէրթ վէ բուհու ատէթա չամուրլա միւլէվվէս

— Լաքին պու խուսուսա նա՞սըլ մուվաֆագ օլաճագ- սընըզ:

— Օ ճիհէթ պանա ալիտ տիր, Օլ վագըթ էրմին՝ պանա միւթէչէքթիւր վէ միննէթտար գալարագ, պէնի սէվէճէք տիր: Հաթթա պէն պու իշտէ կիւզէլ պիր մէնզարէ քէշֆ իտիեօրուլ:

— Սէվկիւլիւ տամատըմ, պու սէօլէտիքլէրինիզ պանա բէք տէ գօլայ կէօրիւնմէեօր:

— Պիւաքիս բէք գօլայ տըր. անճագ իշ կէօրմէք լազըմ աըր: Իմտի սիզ գօլսուհուզ, պէն տէ պաշըմ: Շու հալտէ էմրիմի իճրա իթմէլիսինիզ. սիզտէն պաշգա պիր շէյ պէք- լէմէմ:

— Նէ՞ եարմագ լազըմ տըր:

— Եաբըլաճագ իշ բէք գօլայ տըր. եարըն էրմին, Ֆէր- նանըն ճիւհհասընը պըլմէլի տիր:

— Քէնտիսինէ պէն խապէր վէրիլիմ:

Սըր Վիլիամս ումուզլարընը չէքէքէք:

— Խայր, պու եօլտա իշ կէօրմէեիպ, էրմին պու վու- գուլաթտան պիթթէսատիւֆ խապէրտար օլմալը տըր: Շիմ- տիեէ գատար Բարիս զաղէթալարընըն գըզընըզըն էլինի կէչ- մէմէսինէ տիգգաթ իթտինիզ. պու ճիհէթ լազըմէտէն օլ- տուղունտան, պու բէք էյի օլտու, լաքին պունտան սօնրա պու հալին մուղաիքինի իճրա իթմէլիսինիզ:

— Հալպու քի պուրաեա զաղէթա կէլմէզ:

— Աֆվ իտէրսինիզ, մատամ տըր Քէրմատէք՝ Յուա Պը- թօն իսի իլէ ճիվար պիր մահէլլտէ չըգան պիր զաղէթաեա ապօնէ օլմուշ տուր:

— Թէմամ տըր, պէն պունու ունտուեօրտուլ:

— Ժօնաս հէր կիւն մատամսընա օ զաղէթաեա օգու- մազմը:

— Էվվէթ, լաքին Ֆուա Պըրթօնտա Ֆէրնանա ալիլի հիշ պիր շէյ եազըլամազ:

— Պու պապտէ եանըլըեօրսուհուզ. օ զաղէթանըն, եարըն

պուլունան Անտրէա օլմուշ իտի, օ Անտրէա քի, Մարթաեա ճէլլատըզ իթմիշ, Ժաննը աշըրմըշ, վէ Պասթիէնի գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ իտի:

Մ. աը Պօբրէօ, պիր ատըմ գատար ըլւճաթլէ, մէրգու- մա պագարագ:

— Լաքին պանա էօլլէ կէօրիւնիւեօր քի, սիլ վագը օլան թէչէպպիւսիւնիւզտէ մուվաֆագ օլամատընըզ. չիւնքի զանն իտէրսէմ՝ էրմին սիզէ գարշը տուրտու, տէտի:

Պարօնէ. — (սօվուգ գան իլէ) Սէվկիւլիւ գաեըն բէտէր, սիզ գատընլարըն գալպինտէն պիր շէյ անլաեամագընըզ:

Մ. աը Պօբրէօ. — Նէ՞ տիեօրսուհուզ, պէ՞ն մի օլ պապտէ պիր շէյ անլաեամամ:

Մէրգուլ պու սէօղլէրի էօլլէ պիր թարգտա իրատ իթ- տիքի, կէօեա կէնճլիկի զէմանընտա բէք չօգլարը պալտան չըգարմըշ օլտուղունու զանն իթտիլմէր իսթէմէքտէ իտի:

Սըր Վիլիամս. — Էլէր գըզընըզըն օն իքի միւթօն թրախու- մասը օլմաեարագ, պէն սիզի քէնտիմէ գաեըն բէտէր գըլմագ իսթէսէ իտիմ, եինէ պիր շէյ անլաեամաեաճագ իտինիզ:

Պօբրէօ. — Թէչէքթիւր իտէրիմ:

— Մէսէլա աշգ ու մուհապպէթին նէ սուրէթլէ իլէրլէ- տիկինի պիլիթմիսինիզ:

— Խայր պիլմէմ:

— Էօլլէ իսէ, պէնի տինլէեին:

Սըր Վիլիամս՝ պու արա Պօբրէօնուն գօլունտան թու- թուպ, խալի պիր թարաֆա կէօթիւրտիւքտէն սօնրա,

— Հիսսիեաթ ճիհէթիլլէ մէսաֆէ վէ եախօտ ֆասալ ալ, սէնէ, վէ կիւն իլէ հիսապ օլունուր:

— Նա՞սըլ:

— Պու մէսաֆէ՝ իւշ նէվ տիր. ֆիթուրսուղուգ, աճը- մագըզ, վէ սէվտա:

— Շու թագսիմ բէք միւքէմմէլ տիր:

— Գատընլարտա, ֆիթուրսուղուգտան աճըմագըլըզ գա- տար օլան մէսաֆէ՝ ալար, սէնէլէր վէ էպէտիեէթ օլապիլիլ:

սապահ միւվէզլի մաըիֆէթիլլէ կէթիլիլէճէք օլան պու կիւն- քի նիւսիսինտէ պու մատտէեէ տայիր մուֆասալ պիր մէ- գալէ տէրճ իտիլէճէք տիր: Օ մէգալէեի, տէրճ օլունմագ իւզրէ պէն կէօնտէրտիմ:

— Սօ՞նրա:

— Միւվէզլի ալէսսէվիլիէ էօլլէտէն պիր սաաթ սօնրա կէլիլ, տէյիլ մի:

— Էվվէթ:

— Օլ վագըթ տա ժէնէտէ սուֆրատա օթուրուլմուշ օլուր:

— Օ տա էօլլէ:

— Իմտի ժօնասա բէճա իթմէլի քի, զաղէթաեա թէքմի- լէն կէօզտէն կէչիլիլին: Էլէր օ չօճուգ՝ իլը նազարտա մա- հուտ մէսէլէեի կէօրմէզսէ, պիլիմ իլին պիւեիւք պիր ֆէ- լաքէթ տիր:

— Լաքին կէօրիւրսէ նէ՞ օլաճագ աըր:

— Գուսուրու պանա աիտ տիր. սիզ օրասընը տիւշիւն- մէեին. չիմտիլը կիւնէիլ խայր օլտու գայըն բէտէր:

Սըր Վիլիամս եէնի պիր մուամէլէ բլանը թէրթիպ իթմիշ օլտուղու հալտէ, Պօբրէօեու. եօլա գօլտուգտան սօնրա, քէնտիսի աթա սիւար օլտու, վէ միւթատը վէճհէ տէնիզէ նազըր օլան թէքէտէն հարէքէթ իթտի. պու սուրէթլէ պիր կիւն էվվէլ Պասթիէն իլէ մէճուհու աթտըր ուշուրումա կէլ- տիկինտէ, տօտագլարընտա զալիմանէ պիր թէպէսսիւմ հու- սուլէ կէլէրէք:

— Էյ մնսիէօ գօնթ տըր Քէրկալ, հագըգէլէն սիզ բէք զալիֆ իմիշսինիզ. սիզին եաբըլընըզը պիր չօճուգ տա եաբա- պիլիլ: Քէրլօվէնէ Պասթիէնի կէօնտէրմէեիպ քէնտիլիզ կէլմէլի իտինիզ: Հէր քէս քէնտի իլինի պիլզաթ կէօրմէլի տիր: Իմ- տի սիզ բարթիլիլ զալպ իթտինիզ. պէն էրմին իլէ էվլէնէճէ- եիմ, վէ սիզաէ օն իքի միւթօն ֆրանզը թէպիլմէ մէճպուր օլաճագընըզ, տէտի:

Սըր Վիլիամս, պատէհու աթընը սիւրաթլէ գօշտուրուպ,